

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

PINAR BAYRAM BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2016/22302
Karar Tarihi : 20/7/2017

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Celal Mümtaz AKINCI
Recai AKYEL
Raportör : Akif YILDIRIM
Başvurucu : Pınar BAYRAM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kapatılan bir özel eğitim kurumunda öğretmen olarak çalışan başvuruçunun çalışma izninin iptal edilmesi ve bu kararın doğurduğu hukuki sonuçlar nedeniyle Anayasa'da düzenlenen bir kısım ilke ve hakın ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 30/9/2016 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
6. 15 Temmuz 2016 gecesi Türk Silahlı Kuvvetleri içinde örgütlenmiş bir grup tarafından darbe girişiminde bulunulmuştur.
7. Bu kapsamda devletin yetkili organları tarafından, başta Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) olmak üzere demokratik anayasal düzene, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine, millî güvenliğe yönelik tehdit oluşturan tüm terör örgütlerine ve illegal yapılanmalara karşı tedbirler alınması kararlaştırılmıştır.
8. Anılan tedbirler kapsamında olağanüstü hâl ilan edilmiş ve birçok olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi çıkarılmıştır.
9. Bu kapsamda Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunca 22/7/2016 tarihinde kararlaştırılan 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında

Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname (KHK) 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan KHK ile millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen FETÖ/PDY ile aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen özel öğretim kurum ve kuruluşları da kapatılmıştır.

10. 667 sayılı KHK ile başvurunun -iddiasına göre- daha önce çalıştığı özel öğretim kurumu da kapatılmış, başvurunun çalışma izni iptal edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

11. 667 sayılı KHK'nın “Kapatılan kurum ve kuruluşlara ilişkin tedbirler” kenar başlıklı 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"1) Millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen;

...

b) Ekli (II) sayılı listede yer alan özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonları,

...

kapatılmıştır."

12. 18/10/2016 tarihli ve 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un “Kapatılan kurum ve kuruluşlara ilişkin tedbirler” kenar başlıklı 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı belirlenen;

...

b) Ekli (II) sayılı listede yer alan özel öğretim kurum ve kuruluşları ile özel öğrenci yurtları ve pansiyonları,

...

kapatılmıştır.

13. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 21/7/2016 tarihli ve 7783529 sayılı Genelge'sinin (Genelge) ilgili kısmı şöyledir:

"Cumhuriyet Savcılıklarınca haklarında işlem başlatılan özel öğretim kurumları ile özel öğrenci yurtlarından yönetimine kayyum atanmayan kurumlar ile kayyum atanan kurumlarda kayyum ataması yapılmadan önce görev yapan, yönetici, eğitimci, öğretmen, uzman öğretici, usta öğretici ve diğer personelin MEBBİS üzerinden tespitleri yapılarak çalışma izinleri valiliklerce iptal edilecek ve bu personele başka bir özel öğretim kurumunda çalışma izin onayı düzenlenmeyecek ve MEBBİS üzerinde gerekli bilgiler işlenecektir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

14. Mahkemenin 20/7/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

15. Başvurucu, hiçbir somut delil olmamasına karşın terör örgütleri ile iltisak ve irtibatının görülmesi nedeniyle masumiyet karinesinin; hiçbir somut delil

ortaya konulmadan terör örgütleriyle ilişkisi bulunduğu değerlendirilerek çalışma izninin iptal edilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının diğer tüm güvencelerinin; doğru olup olmadığı belli olmayan sosyal çevre bilgisine dair bilgilerin delil olarak kullanılması, hiçbir somut delile dayanılmadan ve yargı kararı olmaksızın çalışma izninin iptal edilip toplum nezdinde terörist olarak damgalanması ve kimsenin kendisine bir daha iş veremeyecek olmasının aile fertlerinin de hayatını etkilemesi ve bu işlemin birçok hukuki sonuç doğurmasının adeta sivil ölümüne sebebiyet vermesi nedenleriyle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı ile bu kapsamda şeref ve itibarının korunması hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü; ihlallerin ortadan kaldırılması ve tazminat taleplerinde bulunmuştur.

16. Başvurucu ayrıca hangi gerekçelerle çalışma izninin iptal edildiği belirtilmemesine karşın yetkililerin iddia ettikleri ve medyada da yer alan nedenlerin bulunduğu varsayılsa bile bu durumda da ifade özgürlüğünün, özel hayata saygı hakkının ve mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

17. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi şöyledir:

"Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır."

18. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Bireysel başvuru hakkı*" kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmiş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir."

19. Anılan Anayasa ve Kanun hükümlerine göre bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir. Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm organlarının anayasal ödevi olup bu ödevin ihmal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan hak ihlallerinin düzeltilmesi idari ve yargısal makamların görevidir. Bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle derece mahkemeleri önünde ileri sürülmesi, bu makamlar tarafından değerlendirilmesi ve bir çözüme kavuşturulması esastır (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 16).

20. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, iddia edilen hak ihlallerinin derece mahkemelerince düzeltilmemesi hâlinde başvurulabilecek ikincil nitelikte bir başvuru yoludur. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Bu ilke uyarınca başvurusunun şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve kanıtlarını zamanında bu makamlara sunması, aynı zamanda bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, § 17).

21. Başvurucu; kendisi hakkındaki işlemin ilgili Genelge (bkz. § 13) doğrultusunda yapıldığını ancak yapılan işlemlerin nihai olarak 667 sayılı KHK'ya dayandırıldığını, KHK'ların ise yargı denetimi dışında olduğunu ve bu sebeple doğrudan Anayasa Mahkemesine başvurduğunu ileri sürmüştür. Başvuru formunun 9. sayfasında ise çalışma izninin iptali işleminin iptali için Danıştaya başvurulduğu beyan edilmiştir.

Başvurucu, hakkındaki bireysel idari işlemleri somutlaştırmamış; KHK dayanak alınarak ihdas edilen Genelge ve sonraki işlemlerle çalışma izininin iptal edildiğini ifade etmekle yetinmiştir.

22. Başvurucunun kendi kişisel durumuna ilişkin şikâyetlerinin temelini çalışma izinin iptali işlemi olduğu anlaşılmaktadır. Ancak başvurucunun 667 sayılı KHK sonrası idari işlemlerle çalışma izni iptal edilmesine karşın hukuk sisteminde mevcut idari ve yargısal yolları tüketmeksizin bireysel başvuruda bulunduğu görülmektedir. Öte yandan başvuru, çalışma izinin iptali şeklindeki idari işleme karşı olağan kanun yollarının açık olmadığına ya da var olan yolların fiilen etkisiz hâle geldiğine dair ikna edici bir açıklamada da bulunmamıştır. Dolayısıyla olağan başvuru yolları tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun "ikincil niteliği" ile bağdaşmayacağı açıktır.

23. Açıklanan nedenlerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 20/7/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Recai AKYEL